

Devlet memurlarının sosyal medya paylaşımlarının hangileri disiplin işlemi ile yargısal sürece konu olabilir?

Devlet memurları tarafında sosyal medyada yapılan paylaşım ve yorumların disiplin işlemi ile yargısal sürece konu olabilmesi için; esasen mesleki faaliyet ile ilgisi olup olmadığının özel yaşam eylemleri olup olmadığının, ağır eleştiri sınırlarını aşıp aşmadığının, kişilik haklarına saldırı olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

Medya nedir? TDK sözlük anlamına bakarsak, Medya; "iletişim ortamı" ve "iletişim araçları" olarak tanımlanmakta olup televizyon, gazete, dergi, radyo, web siteleri gibi ortamların her biri bu anlamda insanların tek taraflı iletişimini sağlayan medyalara örnektir.

Biz kısaca bu tür medyaya "**görsel ve yazılı basın**" tanımını yapmaktayız. Yazılı ve görsel medyada özgürlüğün ve bu özgürlüğün kullanımını düzenleyen kanun ise 26.06.2004 tarih ve 25504 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5187 sayılı Basın Kanunu ile düzenlenmiştir.

Sosyal Medya Nedir? İnsanların başka insanlarla iletişim kurmasını ve bilgi alışverişi yapmasını amaçlayan çift taraflı bir sosyal ağıdır.

Kişilerin sosyal medyadaki paylaşım ve yorumlarıyla ilgili olarak hukuki ve cezai sorumlulukları olmasına rağmen Devlet Memurları açısından sosyal medyadaki özgürlüğün ve bu özgürlüğün kullanımını düzenleyen yasal düzenlemeler bulunmamaktadır.

Kişilerin sosyal medyadaki paylaşım ve yorumlarıyla bir yandan bireysel ve kitlesel ifade özgürlüğünü geliştirmekte ve güçlendirmekte iken; hakaret, tehdit, suç ve suçluyu övme, halkı kin ve isyana teşvik, özel hayatı ifşa, marka değerini karalama, telif haklarına aykırılık, kişilik haklarına saldırı olabilecek şekildeki paylaşım ve yorumlarıyla da hukuki sorunları da beraberinde getirmektedir.

Sosyal Medya; günümüzde insanların düşünce ve ifadelerini açıkladığı etkin bir sosyal paylaşım alanı olduğu dikkate alındığında, paylaşım ve yorumların suç teşkil edip etmediğinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi, düşünce ve ifade özgürlüğünün sınırlarının aşılmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "**kişinin hakları ve ödevleri**" düzenleyen İkinci Bölümü'nde yer alan "**düşünce ve kanaat hürriyeti**" başlıklı 25. maddesinde; herkesin, düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olduğu, her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimsenin, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı, düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamayacağı ve suçlanamayacağı belirtilmiştir.

Yine, Anayasa'nın "**düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti**" başlıklı 26. maddesinde ise, herkesin, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu ifade edilerek, bu hürriyetin kullanılmasının hangi amaçlarla sınırlandırılacağı maddenin devamında açıklanmıştır.

Anayasanın 90. maddesinin son fıkrasında ise; usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınacağı düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "**ifade özgürlüğü**" başlıklı 10. maddesinde; herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğu, görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüğün kullanılmasının, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin yanında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 19. maddesi ve Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 19. maddesi de, ifade özgürlüğü ve bu özgürlüğün sınırlandırılmasına ilişkin benzer düzenlemeler getirmişlerdir.

Yukarıda anılan Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri uyarınca, herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğu, görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüğün kullanılmasının, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabileceği belirtilmiş; söz konusu sınırlamalar dışında ifade özgürlüğünün kullanılmasının engellenmemesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, bir çok kararında, ifade özgürlüğünün Avrupa Konseyi'nin kurucu değerlerinden olduğunu, bu hakka verilen belirgin önem ve bu hakkın özel olarak korunması ihtiyacının; ifade özgürlüğünün, demokrasinin siyasi işleyişiyle olan ilişkisi çerçevesinde, azınlıkların, siyasi muhaliflerin ve sivil toplum için kamusal tartışmaların genişletilmesi ve geliştirilmesinde vazgeçilmez bir araç olarak oynadığı rol ile izah edilebileceğini ifade etmiştir.

Devlet Memurları açısından sosyal medyadaki özgürlüğün ve bu özgürlüğün kullanımını hakkında ki yargı kararlarını inceleyecek olursak;

1- Anayasa Mahkemesinin 02.04.2014 tarih ve 2014/3986 sayılı kararında;

"Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. .

Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek

sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

Anılan düzenlemeler uyarınca ifade özgürlüğü, sadece "düşünce ve kanaate sahip olma" özgürlüğünü değil aynı zamanda sahip olunan "düşünce ve kanaati (görüşü) açıklama ve yayma", buna bağlı olarak "haber veya görüş alma ve verme" özgürlüklerini de kapsamaktadır. Bu çerçevede ifade özgürlüğü bireylerin serbestçe haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine ulaşabilmesi, edindiği düşünce ve kanaatlerden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. (B.No:2013/2602,23/1/2014, §40).

İfade özgürlüğü, demokratik toplumun temellerinden biri olup toplumun gelişmesi ve bireyin kendini geliştirmesi ve gerçekleştirilmesi için vazgeçilmez koşullar arasında yer alır. Hakikat ışığı fikirlerin çarpışmasından doğar. Bu bağlamda toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifadesine bağlıdır. Aynı şekilde birey özgün kişiliğini düşüncelerini serbestçe ifade edebildiği ve tartışabildiği bir ortamda gerçekleştirebilir. İfade özgürlüğü, kendimizi ve başkalarını tanımlamada, anlamada ve algılamada, bu çerçevede başkalarıyla ilişkilerimizi belirlemede ihtiyaç duyduğumuz bir değerdir (B.No:2013/2602,23/1/2014, §41).

İfade özgürlüğünün, toplumsal ve bireysel işlevini yerine getirebilmesi için AİHM'nin de ifade özgürlüğüne ilişkin kararlarında sıkça belirttiği gibi, sadece toplumun ve devletin olumlu, doğru ya da zararsız gördüğü "haber" ve "düşüncelerin" değil, devletin veya halkın bir bölümünün olumsuz ya da yanlış bulduğu, onları rahatsız eden haber ve düşüncelerin de serbestçe ifade edilebilmesi ve bireylerin bu ifadeler nedeniyle herhangi bir yaptırıma tabi tutulmayacağından emin olmaları gerekir. İfade özgürlüğü, çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin temeli olup bu özgürlük olmaksızın "demokratik toplumdan" bahsedilemez (Handyside/Birleşik Krallık, B.No: 5493/72, 7/12/1976, §49).

Anayasa'da sadece düşünce ve kanaatler değil, ifadenin tarzları, biçimleri ve araçları da güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 26. maddesinde düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün kullanımında başvurulabilecek araçlar "söz, yazı, resim veya başka yollar" olarak ifade edilmiş ve "başka yollar" ifadesiyle her türlü ifade aracının anayasal koruma altında olduğu gösterilmiştir (B.No:2013/2602,23/1/2014, §43).

Bu bağlamda ifade özgürlüğü, Anayasa'da güvence altına alınan diğer hak ve özgürlüklerin önemli bir kısmı ile doğrudan ilişkilidir. Görsel ve yazılı medya araçları yoluyla fikir, düşünce ve haberlerin yayılmasını güvence altına alan basın özgürlüğü de düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün kullanılma araçlarından biridir. Basın özgürlüğü, AİHS'de ifade özgürlüğüne ilişkin 10. Madde kapsamında koruma altına alınmışken, Anayasa'nın 28 ila 32. maddelerinde özel olarak düzenlenmiştir (B.No:2013/2602, 23/1/2014, §44).

İnternet modern demokrasilerde başta ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kullanılması bakımından önemli bir araçsal değere sahip bulunmaktadır. İnternetin sağladığı sosyal medya zemini kişilerin bilgi ve düşüncelerini açıklama, karşılıklı paylaşma ve yaymaları için vazgeçilmez niteliktedir. Bu nedenle düşünceyi açıklamanın günümüzde en etkili ve yaygın yöntemlerinden biri haline gelen internet ve sosyal medya araçları konusunda yapılacak düzenleme ve uygulamalarda devletin ve idari makamların çok hassas davranmaları gerektiği açıktır.

Düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü mutlak ve sınırsız değildir. Bu bağlamda düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü kullanılırken bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekir. Nitekim Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinin koruma altına aldığı düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti Anayasa'nın 13. maddesindeki koşullara uygun olarak, bu maddelerde belirtilen sebeplerle sınırlandırılabilir. Anayasa'nın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamalar ancak kanunla yapılabilir ve demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı gibi hak ve özgürlüklerin özlerine de dokunamaz.

İfade özgürlüğü konusunda devletin pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Kamu makamları negatif yükümlülük kapsamında Anayasa'nın 13. ve 26. maddeleri kapsamında zorunlu olmadıkça ifadenin açıklanmasını ve yayılmasını yasaklamamalı ve yaptırımlara tabi tutmamalı; pozitif yükümlülük kapsamında ise ifade özgürlüğünün gerçek ve etkili korunması için gereken tedbirleri almalıdır (benzer yöndeki AİHM görüşü için bkz. Özgür Gündem/Türkiye, B.No:23144/93, 16/3/2000, §43)."

İfadelerine yer vererek sosyal medyanın, ifade ve düşünce özgürlüğünün öneminden bahsetmiştir.

2- Anayasa Mahkemesinin 03.04.2014 tarihli ve Başvuru No:2013/1614 sayılı kararında;

"Kamu görevlisi olan başvurucunun cinsel içerikli görüntülerinin internette yayınlanmasına ilişkin olay nedeniyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-(g) maddesi uyarınca devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin uyuşmazlıkta, başvuruya konu disiplin işlemi ile yargısal sürece konu edilen davranışların esasen mesleki faaliyet ile ilgisi olmayan, mahremiyet alanına dahil özel yaşam eylemleri olduğu anlaşıldığından, başvurucunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayatın gizliliği hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır."

3- Aksaray İdare Mahkemesinin 2015/291E ve 2015/867K sayılı kararında;

"Bu hale göre, davacının Facebook isimli sosyal paylaşım sitesinde yer alan paylaşımının, duygu ve düşünce ifade etme niteliğinde genel değerlendirmeler olduğu, paylaşımlarda isim, unvan, makam, yer, tarih, işlem, eylem gibi somut ve belli bir kişiyi hedef alan kişisel bilgiler yer almadığı, dolayısıyla amir ve üstlerinin gerek şahıslarına gerekse eylem ve işlemlerine yönelik kişiselleştirilecek nitelikte paylaşımlar olmadığı anlaşıldığından, davacının anılan eyleminin ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği..." gerekçesiyle davacıya verilen cezayı iptal etmiştir.

4- Ankara 15. İdare Mahkemesinin 2015/952 sayılı kararında;

"Olayda, davacı hakkında yürütülen soruşturmaya konu Facebook paylaşımlarının ve beğenilerinin, davacının kişisel görüşlerinin ifade edilmesinden öteye gitmediği, herhangi bir kişi veya kurumu hedef alan hakaret içerikli paylaşımlar olmadığı, nitekim söz konusu paylaşımların ülkenin gündemini bir hayli meşgul eden, geniş bir kitleye yayılmış olan, kamuoyunda Gezi Parkı Protestoları şeklinde bilinen eylemlere ilişkin olduğu, yukarıda ayrıntılı bir şekilde aktarıldığı üzere, söz konusu paylaşımların ve beğenilerin gerek Anayasamızda ve gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ifadesini bulan ifade özgürlüğü kapsamında kaldığı, ifade özgürlüğü kapsamında aktarılan görüşlerin, idarece davacıya disiplin cezası verilmesi olanağı vermediği ve sonucunda da davacının meslekten çıkarma cezasıyla cezalandırılmasına yol açamayacağı, aksi düşüncenin ise ifade özgürlüğünün ihlali anlamına geleceği kuşkusuzdur." gerekçesiyle davacıya verilen meslekten çıkarma cezasının yürütmesini durdurmuştur.

5- Erzurum 2. İdare Mahkemesinin 2015/1230E sayılı kararında;

"Olayda davacı tarafından yapılan paylaşımın bir bütün olarak değerlendirilmesi ve gerek dava dilekçesinde gerekse de soruşturma esnasında verdiği ifadelerinde, amacının paylaşımındaki yazıya dikkat çekerek devlet yetkililerine görevlerini hatırlatmak amaçlı olduğunu belirtmesi gerekse de

anılan sosyal medya paylaşımı nedeniyle savcılık tarafından kovuşturmaya yer olmadığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, anılan eylemin terör örgütü propagandası olarak nitelendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmaktadır." gerekçesiyle davacıya verilen cezanın yürütmesi durdurulmuştur.

6- Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin 2016/16290 esas ve 2016/17802 sayılı içtihat niteliğindeki kararında;

Bir bankanın personeli arasındaki Facebook grubunda paylaşım yapan bankacı tazminatsız olarak işten atılması davasında; Yargıtay, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yerleşik içtihatlarıyla oluşturulan ilkelerden birinin ifade özgürlüğüne ilişkin olduğuna dikkat çekti. Yargıtay kararında, yazışmaların belli bir grupta yapıldığı, yazışmaların ağır eleştiri niteliğinde ancak ifade özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği, bu sebeple feshin geçersiz olduğu kaydedildi.

7- Danıştay Onikinci Dairesinin 23.03.2016 tarih ve E.2012/8980, K.2016/1586 sayılı bozma kararında;

"Davacı öğretmenin, telefonla müstehcen mesajlar göndermek ve internet üzerinden görüşme programı aracılığı ile uygunsuz görüntüler göstermekten ibaret olan fiilin, 657 sayılı Kanun'un 124/2. maddesi uyarınca memur disiplin hukukunu ilgilendiren bir yönünün bulunmadığı ve disiplin suçu oluşturmadığı, söz konusu fiilin bir disiplin suçu olarak değerlendirilerek davacının bir yıl kıdem indirme cezasıyla cezalandırılması işleminin Anayasa'nın 20. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi uyarınca "özel hayata saygı hakkının" ihlali sonucunu doğuracağını değerlendirerek özel ve aile hayatındaki fiil ve davranışların mesleğin icrasına somut olarak etki etmediği, mesleki faaliyet ile ilgisi olmadığı ve çalışılan yere yansıtılmadığı sürece disiplin hukukunu ilgilendirmediği ve disiplin suçu oluşturmayacağına, aksi takdirde verilen disiplin cezasının Anayasa'nın 20 nci maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8 inci maddesi uyarınca özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlali sonucunu doğuracağına hükmetmiştir."

8- Danıştay Onikinci Dairesinin 15.02.2017 tarih ve E.2016/8859, K.2017/321 sayılı bozma kararında;

Başbakan'ın konvoyu geçerken yumurta atan ve küfürlü sözler söyleyen Devlet memurunun, memuriyetten çıkarılmasının ağır bir ceza olduğuna karar vererek; "Soruşturma kapsamında yer alan tüm bilgi ve belgelerin incelenmesinden, davacının Başbakan'ın konvoyu geçerken "..... şeklinde bağırdığı hususunun sübuta erdiği anlaşılacakla birlikte, davacının eyleminin memurluk sıfatıyla bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareket olarak nitelendirilmesi suretiyle 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinin (E) bendinin (g) alt bendinde yer alan fiil kapsamında görülerek meslekten çıkarılmasının ölçülülük ilkesine aykırılık oluşturacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır." demiştir.

9- Danıştay Onikinci Dairesinin 30.01.2014 tarihli ve E.2013/1265, K.2014/278 sayılı bozma kararında;

Davacının görev yaptığı süre içerisinde göreviyle ilgili olarak yetersizliği veya başarısızlığına ilişkin somut bir saptamada bulunulmadan; bir sosyal paylaşım sitesinde belediye başkanlığı aleyhine yapılan olumsuz yorumları beğenme şeklindeki eylemi nedeniyle, performansının 38 puan olarak değerlendirilmesi üzerine, hizmet sözleşmesinin uzatılmamasına ilişkin işlemde hukuka uyarlık görülmediği hakkında açılan davada, "Davacının, görev yaptığı süre içerisinde göreviyle ilgili olarak yetersizliği veya başarısızlığına ilişkin somut hiç bir saptamada bulunulmadığı, dava konusu işlemin salt idareye tanınan takdir yetkisi kullanılmak suretiyle tesis edildiği, böylelikle davalı idarece davacının, bir sosyal paylaşım sitesinde belediye başkanlığı aleyhine yapılan olumsuz yorumları beğenme şeklindeki eylemi nedeniyle performansının 38 puan olarak değerlendirilmesi üzerine kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı olarak tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmış olup aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir." demiştir.

Bu mevzuat ve yargı kararları ışığında Devlet Memurlarının sosyal medyadaki paylaşım ve yorumlarının disiplin işlemi ile yargısal sürece konu olabilmesi için;

1-Konu edilen paylaşım ve yorumların esasen mesleki faaliyet ile ilgisi olup olmadığının özel yaşam eylemleri olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

2- Devlet büyüklerinin veya ailelerinin, kamu kurumları yöneticilerinin yada hakaret edildiği iddia edilen kişilerin direkt olarak hedef alındığının açık olması, bu konuda belirsizlik bulunmaması gerekmektedir.

3- Devlet büyüklerini veya ailelerini, kamu kurumları yöneticilerini zan altında bırakan, kötüleyen gerçek dışı, asılsız ithamlarda bulunulduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.

4- Kurumsal imajı ve kişisel saygınlığı zedeler itibar kaybına yol açar nitelikte olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.

5- İfadelerin gerçekten hakaret, ağır eleştiri sınırlarını aşan, kişilik haklarına saldırı niteliğinin sabit olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Herhangi bir kişi ve kuruma hakaret içermeyen soyut ve genel değerlendirmelerde bulunulan, soyut nitelikte eleştirel ifade içeren, duygu ve düşünce ifade etme niteliğinde genel değerlendirmeler içeren, isim, unvan, makam, yer, tarih, işlem, eylem gibi somut ve belli kişiyi hedef alan kişisel bilgiler yer almayan, kişilik haklarına, özel hayata müdahale edecek şekilde ifade ve düşünce özgürlüğünün sınırları dışına çıkılmayan, paylaşım ve yorumlar; demokratik tepki, hak arama vs. hukuk düzeni içinde meşru kabul edilmelidir.

Ağır eleştiri niteliğinde ancak ifade özgürlüğü çerçevesinde yapılan paylaşım ve yorumlar ise 'demokratik talep' olarak nitelendirilmeli cezai ve hukuki sorumluluk gerekip gerekmediği konusunda dikkat etmeli, eleştiri ,haber verme ve ifade özgürlüğü sınırları dışına çıkılmamalıdır.